

Українська мова

Відповіді до завдань

9 клас

I. Лінгвістична робітня (21 бал)

1. Поясніть відмінність між наведеними паронімами (2 бали)

Корисливий – корисний

Корисливий – який прагне до наживи, власної вигоди.

Корисний – який дає користь, приносить добрі наслідки.

2. Доберіть українські відповідники до іншомовних слів (5 балів)

Аплодисменти – оплески

Аргумент – доказ

Креативний - творчий

Окупант – загарбник

Фонтан – водограй

3. Доберіть 4 фразеологізми до лексеми “**тяжко працювати**” (4 бали)

Гнути спину

Обливатися потом

Мозолити руки

Працювати до сьомого поту

(інші за значенням)

4. Запишіть речення, виправляючи помилки (10 балів)

*Оскільки в нас із Сашком співпадають інтереси, ми зробили підписку на часопис «Крилаті». – Оскільки в нас із Сашком збігаються інтереси, ми **передплатили** часопис «Крилаті».*

*На засіданні підняли питання по вихованню екологічної свідомості. – На засіданні **порушили** питання **про** виховання екологічної свідомості.*

*Давайте поміркуємо над тим, чи має ввічливість національність. – **Поміркуймо про те**, чи має ввічливість національність.*

*На протязі 1626 року Військо Запорозьке ще декілька разів ходило в морські походи на Крим і Турцію. - **Протягом** 1626 року Військо Запорозьке ще декілька разів ходило в морські походи на Крим і **Туреччину**.*

*Луна – самий простий збільшувальний прилад, з допомогою якого можна вивчати лише загальні деталі будови живих організмів. - Луна – **найпростіший** збільшувальний прилад, **за допомогою** якого можна вивчати лише загальні деталі будови живих організмів*

II. Мовознавчий бліц. Тести (5 балів)

Виберіть один правильний варіант (за кожен правильну відповідь – 1 бал)

1. У якому рядку прийменники вжито правильно

в) збирати по зернині, за бажанням, за результатами перевірки, за контрактом;

2. У якому рядку є помилки у формі родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни

а) будинка, фокстрота, ремонту, сміху;

3. У якому рядку допущено помилки в правописі числівникових форм

г) п'ятидесяти, дев'ятьмастами, мільйона, чотирьма;

4. У якому рядку форми кличного відмінка утворено неправильно

в) лейтенанте, колего Степане, пане Ярославо, Ігоре;

5. У якому рядку правильно утворено форму наказового способу дієслова

д) ловімо, кохаймо, танцюймо, співаймо;

III. Синтаксичний ринг (12 балів)

Виконайте повний синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції і компонентам як простим реченням), надпишіть частини мови.

Згори, з блакитної високості впаде на землю сріблом жайворонкова пісня і долине клекіт вірлячий, а широкий степ відгукнеться на ті згуки тихим шелестінням тирси (за М. Коцюбинським).

1. Речення складне, складносурядне з єднальним та протиставним зв'язком. Складається з трьох частин.

2. Перша частина: *Згори, з блакитної високості впаде на землю сріблом жайворонкова пісня*. Граматична основа *впаде пісня*. Речення *просте, двоскладне, поширене, повне, ускладнене однорідними обставинами*.

3. Друга частина: *долине клекіт вірлячий*. Граматична основа *долине клекіт*. Речення *просте, двоскладне, поширене, повне, неускладнене*.

4. Третя частина: *широкий степ відгукнеться на ті згуки тихим шелестінням тирси*. Граматична основа *степ відгукнеться*. Речення *просте, двоскладне, поширене, повне, неускладнене*.

5. $1 \rightarrow 2$ – складносурядне речення, між його частинами виражаються єднальні відношення, засіб зв'язку між частинами – сполучник *і*. Кома не ставиться, оскільки частини мають спільні члени *згори, з блакитної високості*.

6. $2 \rightarrow 3$ – складносурядне речення, між його частинами виражаються протиставні відношення, які оформляються за допомогою протиставного сполучника *а*, перед яким ставиться кома.

IV. Критичний вимір (12 балів).

Односкладні речення мають багаті виражальні можливості. На основі наведених прикладів медійних заголовків трьома складними реченнями поясніть, як функціонал односкладних речень призводить до частого використання цих конструкцій як заголовків і чому журналісти використовують односкладні речення з метою впливу на читацьку аудиторію?

Подій багато, а результатів негусто (“Голос України”)

У МАН представили віртуальний STEM-центр (“День”)

Необхідно змінювати ментальність (“Урядовий кур’єр”)

Українська література

V. Творче завдання. Напишіть твір на запропоновану тему (обсяг: 2–2,5 сторінки) (24 бали).

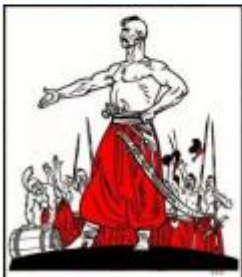
Єдність Руської землі як основна ідея твору «Слово о полку Ігоревім»

VI. Літературознавчий бліц (6 балів)

1) Назвіть твір та автора, послуговуючись ілюстраціями.

А)

Б)

А) Григорій Сковорода «De Libertate»;

Б) Іван Котляревський «Енеїда».

2 Продовжіть/ доповніть речення

- «Поученіє» Володимира Мономаха належить до **оригінальної** літератури періоду Київської Русі.

- Піснею «Віють вітри, віють буйні» розпочинається твір **«Наталка Полтавка» Івана Котляревського.**

- Тема нерівного шлюбу розкрита у жартівливій народній пісні **«Ой під вишнею, під черешнею»**

- Перша сентиментальна повість нової української літератури **«Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка.**

VII. Теорія літератури. Подайте визначення термінів (8 балів).

Бурлескно-травестійна поема – це літературний жанр, у якому серйозні події, персонажі чи міфологічні сюжети подаються у жартівливій, гумористичній формі. «Бурлеск» означає грубе або перебільшено гумористичне зображення, а «травестія» передбачає переосмислення або перевдягання високого стилю в низький.

Класицизм – це літературний напрям XVII–XVIII ст., що спирався на ідеали гармонії, розуму та наслідування античних зразків. Для нього характерні чітка жанрова система, правило трьох єдностей і морально-ідеалізовані герої. В українській літературі риси класицизму бачимо у драмі І. Котляревського «Наталка Полтавка».

VIII. Літературознавча робітня.

Виконайте системний аналіз поетичного тексту (проаналізуйте основні мотиви поезії (3 бали), ключові художні образи (3 бали) й основні засоби художнього вираження (3 бали), визначте вид лірики та особливості віршування (3 бали) (12 балів).

Тарас Шевченко «В неволі тяжко, хоча й волі...»

Компонент	Детальний зміст
Основні мотиви	1. Неволь та страждання – гнітюче відчуття ув'язнення. 2. Воля та свобода – мрія, ідеал життя. 3. Самотність і туга – відірваність від рідного краю. 4. Надія та віра – прагнення визволення. 5. Любов до України – громадянський пафос.
Художні образи	- Образ неволі – символ темряви, обмеження. - Образ волі – світло, духовне визволення. - Ліричний герой – страждаючий, але нескорений. - Україна (опосередковано) – джерело туги й любові. - Темрява ↔ світло – контраст.
Засоби художнього вираження	- Антитеза: «неволя» ↔ «воля». - Епітети: «злая доля», «дурний розум», «чуже поле» - Риторичні запитання: передають біль. - Повтори: підсилюють драматизм. - Метафори: воля – світло, неволя – темрява. - Інверсія: незвичний порядок слів. - Звукова організація: мелодійність.
Вид лірики	Громадянська з елементами особистісної (інтимної).
Особливості віршування	- Розмір: чотиристопний ямб. - Рима: перехресна (АВАВ). - Строфіка: чотиривіршові строфи. - Мелодійність і ритмічність. - Простота синтаксису.